בח א מיי׳ פט"ו מהל' כלים

בה א מניי פט"ו מהני כנים הלכה ב: גמ ב מיי שם פרק ט"ז הלכה א: ב מיי שם פט"ז הל"א: בא ד מיי פט"ז מהלי איסורי

:ו טוש"ע שם סעיף

תום' הרא"ש

תנורי בנות מפח ידתניא יתנור תחלתו

ארבעה ושיריו ד' דברי רבי מאיר וחכמים

אומרים "במה דברים אמורים בגדול אבל

בקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו

בושיריו ברובו יוכמה כל שהוא אמר רבי

ינאי ימפח שכן עושין תנורי בנות מפח

בפלוגתא לא קמיירי השתא דאתית להכי

הא נמי פלוגתא היא דקתני מיפא אמר ר'

יהודה לא אמרו מפח אלא מן התנור

ולכותל והאיכא מסגרת מפח בדכתיבן לא

קא מיירי והאיכא ייכפורת מפח בקדשים

לא קמיירי והאיכא יידיה לקורה שהיא

רחבה מפח בדרבגן לא קמיירי אלא

בדכתיבן ולא מפרשי שיעורייהו יתיב רב

יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב כהנא

ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב כל

שלשה ימים הראשונים תולין את השליא בולד מכאן ואילך חוששין לולד אחר אמר

ליה ומי אמר רב הכי והאמר רב אין הולד

מתעכב אחר חבירו כלום אישתיק אמר ליה

דלמא כאן בנפל כאן בבן קיימא אמר ליה

את אמרת לשמעתתיה דרב בפירוש אמר

רב הכי הפילה נפל ואחר כך הפילה שליא

כל שלשה ימים תולין את השליא בולד

מכאן ואילך חוששין לולד אחר ילדה ואח"כ

הפילה שליא אפילו מכאן ועד עשרה ימים

אין חוששין לולד אחר שמואל ותלמידי

דרב ורב יהודה הוו יתבי חליף ואזיל רב

יוסף בריה דרב מנשיא מדויל לאפייהו

באלי ואתי אמר אתי לן גברא דרמינן ליה

בגילא דחמתא ומרמי ומדחי אדהכי אתא

אמר ליה שמואל מאי אמר רב בשליא א"ל

הכי אמר רב יאין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא שיילינהו שמואל לכל

תלמידי דרב ואמרי ליה הכי הדר חזייה לרב

יהודה בישות בעא מיניה רבי יוסי בן שאול

מרבי המפלת דמות עורב ושליא מהו אמר

ליה אין תולין אלא בדבר שיש במינו שליא

קשורה בו מהו אמר ליה דבר שאינו שאלת

איתיביה מהמפלת מין בהמה חיה ועוף

ושליא עמהן בזמן שהשליא קשורה עמהן אין חוששין לולד אחר אין שליא קשורה

עמהן חוששין לולד אחר הריני ממיל עליהן

הגהות הב"ח (**ל**) תום' ד"ה מחלמו וכו' ז' ד׳ הרי כל"ל ואות ו' נמחק:

ע) ובמ״ה שכחו.

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה תחילתו כל שהוא וכר' הוה ליה למינקט בר שמנה שיריו ברובו ולפרש"י. נ"ב עי" בפ״ה דכלים משנה א' בפי׳ הרא״ש ובהגה״ה שם: ב] ד״ה המפלח וכו׳ אלא קים ליה להש"ם דאחר צורת אדם וכו׳ כצ"ל:

מוסף רש"י

תנור תחלתו ארבעה. אין מנור פחות מארצעה ואפילו נגמרה מלחכתו, ושיריו ארבעה. חס היה גדול ארבעה. מס היה גדול
ונטממ ושברו, לרין שלח יהמ

נו שבר של ד' (חולין קכד.).
במה דברים אמורים.
דממילמו ד' ושיכיו ד',
בגדול. המנורים העשויים בגדוד. המנורים העשויים לאפות ולגלות כדרכן, אבל בקטן. שעושין לתינוקות, תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו. לאחר שנגמר והסיקו אפילו הוא טפח מקבל טומאה (שם). שפח מון בהמה חיה המפלת מין בהמה חיה ועוף. ורצון היא דאמרי (לעיל כא.) כל שאין צו מצורת אין ולד (שם עד:). אין חוששין לולד אחר. ואם נפתח הקבר בלא דם דהואי לידה יבישתא טהורה (שם).

(המשך) הרא"ש רבי עקיבא דורש ומסכים: ילדה ואח״כ הפילה אפילו מכאן ועד עשרה ימים אין . חוששין לולד אחר. לא דמי . להאי דאמרינז לקמז ששהה ולד אחר חבירו ג' חדשים ולד אחר חבירו ג' חדשים דמילתא דלא שכיחא הוא א"נ היכא דילדה ולד קיימא . אח״כ אפשר ששוהה ולד אחר חבירו אבל היכא שאחרון נפל אין דרכו להשתהות אחר הראשון: אין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא. פרש״י שכיוצא בו מתקיים אם היו זדשיו כלו לאפוקי שאם הפילה דבר שאינו לבריית יחזי ביה ברב יהודה בישות ראמר לעיל שתולין את . משליא רולד ולא מי׳ ראיזה קיימא אבל לא בנפל דא״כ . זוה מפליג אהא דאמר רב לעיל וגם אהא דבעא מיניה יוסי בן שאול מר׳ המפלת ר׳ יוסי בן שאול מר׳ המפלת עורב ושליא מהו דע״כ לא קא מיבעי ליה אלא בדבר שאיז במינו שליא . אבל במינו שליא פשיטא עוף ועוד

סנורי בנום. נערות קטנות עושין תנורין לשחוק: סחלתו ארבעה. תנור בן ד' טפחים מקבל טומאה אם נגמרה מלאכתו: ושיריו ד'. נטמא תנור גדול ושברו ונשתיירו ד' טפחים עדיין טמא: ה"ג החלחו כל שהוא משתגמר מלאכתו ושיריו ברובו. ומקשה בהעור והרוטבי

רובו דנופח לחאי חזי ומשני האי ושיריו אגדול קאי וה״ק שירי גדול ברובו ומותבינן בגדול והא קאמר שיריו ד' ומשנינן ההוא בתנור בר ז' דד׳ הוי רובו והא בתנור בר ט׳: בפלוגמא. כגון הכא דלר"מ לא הוי שיעורה בטפה: לה המרו עפה הלה בין תנור ולכותל. דהתם יותר מטפח עומדת ליקלץ מפני שמעכב את התנור מלקרבו לכותל ודוחקת את הכותל הילכך יותר מטפח עומדת לינטל היא אבל ללד הבית אפי׳ גדולה הרבה יד הוא לתנור: בדכתיבו. ששיעורו מפורש מן התורה: דיה לקורה. לגבי מבוי: מדרבנן. כגון מבוי דכל מלותו מדברי סופרים: כל ג' ימים. כגון ילא ולד תחלה ושליא אחריו בתוך ג' ימים: סולין השליה. בו וחין חוששין לחחר דתוך הזמן הזה עשויה השליא להתעכב אחר הולד שהיתה ממנו טפי לא ואם זה זכר תשב לזכר בלבד ולא אמרינן שליא אחרת היתה עם ולד זה ונימוח ושליא זו דולד אחר היא דדרך שליא לשהות אחר ולד ג' ימים: מכאן ואילך חוששין. שמה ולד החר היה עמו ונהבה היה ותשב ימי טומאה דנהבה ואי נמי הוי האי ולד נקבה אכתי מהניא ספק דשליא דמנינא ימי טוהר לחומרא שאם תראה ליום פ״א לולד ופסקה עד יום שמיני וראתה לא הויא שומרת יום כנגד יום (דאמר בהדיא) שליא נקבה הואי ומה שראתה ביום פ"א דם טוהר הוה דמשליא מנינן והשתא הוא דהויא תחלת נדה והיא נקראת טועה: בנפלים. מתעכב: את אמרת לשמעתתיה דרב. בתמיה. כלומר את אמית לפרושי מדידך: **נפירוש**. פירשה רב הכי: ילדה. בן קיימא: ש באלי ואתי. שהיה ממהר לבא כמו (לעיל דף יז.) באלי דידבי פי' מגרש: מדויל. שם מקום: בגילה דחיטתה. כלומר בשאלות מועטות: מירמי ומידחי. כלומר להקשותו ולדחותו שלא ידע להשיב: אנא בדבר של קיימא. שכיולא בו מתקיים אם היוםי היו חדשיו כלו למעוטי שאם הפילה דבר שאין ראוי לבריית נשמה כגון בירך אחד באמצע או גוף אטום או מפלח מין בהמה וחיה ועוף ואח"כ הפילה שליה הפי׳ בתוך ג׳ חוששת לולד החר:

אמרה ניהליה: המפלת עורב ושליא מהו. מי תלינן שליא בעורב ולא ניחוש לולד אחר או לא תלינן: שיש במינו. כגון אדם ובהמה וחיה אבל עוף לא:

חזייה לרב יהודה בישום. דשמעהי ולא

שהשליא אינה מהם וקשה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עו:) אהא דתנן שליא שינתה מקלתה אסורה באכילה ומסיק אר"א לא שנו אלא

חומר

שאינה קשורה בולד פי" שיש לה ולד אחר וכיון דאינה קשורה בו חוששין לולד אחר בשליא ולכך אסורה ומייתי תניא נמי הכי מהך דהמפלת חיה ועוף והיכי מייתי הא אדרבה משמע הכא דוקא חיה ועוף דלאו אורחיה אבל נפל דאורחיה חולין כל שלשה ימים ובבן קיימא אפי' כמה ימים וי"ל דאין הדבר תלוי באורחיה ולא אורחיה אלא קים ליה להש"ם בודאמר צורת אדם רגילה השליא להתעכב אבל לאחר בהמה חיה ועוף אינה רגילה להפרד השליא מן הולד אפי׳ במעי הבהמה כמו במעי האשה וא״ת וכי אינה קשורה בולד אמאי קאמר ר״א דאסורה באכילה הא אמרינן הכא דלא הוי אלא ספק ולא ודאי ולד אחר מדקתני הריני מטיל עליה חומר שני ולדות שמא נימוח שפיר של שליא זו וא״כ הוי ספק ספקא דלמא אין כאן ולד אחר ואפי׳ איכא שמא לא יצא לא ראשו ולא רובו ובפ״ק דב״ק (דף יא.) גבי שליא שיצחה מקצחה ביום ראשון משמע לספק ספקא שרי דפריך מאי קמ"ל דאין מקצת שליא בלא ולד תנינא שליא שיצחה מקצחה אסורה פי' ואם יש מקצת שליא בלא ולד הוה ליה ספק ספקא ושרי וי"ל דברייתא דקתני שמא איירי בשליא שאחר הולד ור"א איירי בשליא שינתה קודם הולד דודאי יש שם ולד אחר כשאינה קשורה בו כדאמרינן בשמעתין לא אמרו חולין השליא בולד אלא בשליא שבאה אחר הולד והתם מייתי ראיה דבאינה קשורה חוששין לולד אחר לאפוקי מדר' יוחנן דהתם אי נמי אפילו בספק ספקא אסרה ר"א דגזרינן מקלחה אטו רובה או אטו אין עמה ולד אחר דיטעו העולם ויסברו הא דשרינן מה שבפנים לאו משום ספק ספקא אלא משום כל בבהמה וגזרת הכתוב הוא דאפי' ילא רובו שרי מיעוטו שבפנים כיון דחזו דשרינן בילתה מקלתה ואפשר דילא הראש באותו מקלת והוי כיולא רובו ולא יעלו על לבם דמשום ספק ספקא שרי:

פלינג: את אמרת לשמעתיה דרב. לשון שבח הוא ששבחו ובא זה והזכירו כדאמרינן רבי טרפון שמע ושכח אין תולין את השליא אלא בולד של קיימא אבל מדקאמר בדבר של קיימא משמע שכיוצא בו מתקיים במקום אחר:

אבל בקמן תחלתו כל שהוא. וא"ת וגדול שאין לו ד' טפחים אמאי טהור והלא אף בקטן טפי טמאס וי"ל דגדול וקטן היינו ברוחב והרוחב הרבה לריך גובה ד' להחזיק חומו אבל קטן שהוא לר די בגובה טפח: תחקת בד שהוא. משתגמר מלאכתו שיריו ברובו

במשניות גרסינן תחלתו כל שהוא שיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואיזהו גמר מלאכתו וכו׳ ודרך הש״ס שמהפך פעמים מסדר המשנה לפי הלורך משום לבפ' העול והרוטב (חולין דף קכד.) בעי רובו דטפח למאי חזי ומשני אגדול תני ליה בסוף ופריך והא שיריו ד' קאמר ומשני לא קשיא הא בתנור בר ט' הא בתנור בר ז' ומפרש התם רש"י דבתנור ט' סגי בארבעה אע"ג דלא הוי רובא ותנור ז' אע"ג דלא הוי ד' סגי ברובא וקשה לר"ת לא יהיה סופו חמור מתחלתו דהא תחלתו ד' ונראה כפירש"י שפירש כאן דתנור בר ז' (6) וד' הוי רובא ותנור בר תשעה ברובא וקשה דלמה ליה למנקט בר ט׳ הוה ליה למנקט בר ח' ושיריו ברובו ולפרש"י אודהתם ניחא דנקט ט׳ אע״ג דהוי ד׳ מיעוטא ומה שהקשה ר"ת לא קשה מידי דהעושה כלי חרם אינו עושה אלא דבר חשוב אבל כלי שנתמעט כל זמן שראוי אינו מתבטל כמו מ גרדומי לילית דבשירים סגי וכן משמע מדפריך הוה חזי הוה ניחא ליה אע"ג דבליר מתחלתוי : בל שהוא מפח. פר״ת בלא יחפור (ב"ב דף יט) דפעמים כל שהוא בליר מטפח ופעמים טפי מטפחם : בפלונתא לא קמיירי. ואע"ג דפליגי בדופן סוכה דר"ש אומר דרביעית טפח מ"מ טפח לדופן אחד לריך לכ"ע אבל לתנור אע"ג דבין התנור ולכותל לכ"ע טפח מ"מ בסתם תנור פליגי והא דפרש"י דכירה מקום שפיתת קדרה אחת לא דק דבפ' כירה (שבת דף לח:) אמר דכירה זהו מקום שפיתת ב' קדרות:

את אמרת שמעתתיה דרב. כלומר כוונת מעלמך ומתחלה שכחתש ולכך שתק ולפ״ה שפי׳ בתמיה לריך לומר דמתחלה לא חש להשיבו: ילדה ואח"כ הפילה שליא אפי' עד י' ימים אין חוששין לולד

כמה דלא חזינן לא חיישינן: המפלת חיה ועוף כו'. דוקה

נקט חיה ועוף דחי בתחלה ולד ואח"כ שליא עד ג' ימים

אחר. אע"ג דאמר לקמן דנשתהא הולד שלשה חדשים מ"מ לא שכיח וכל מולין ואין חוששין לולד אחר ולכאורה נראה הטעם דחיה ועוף אין דרכן של נשים להפיל ולכך איכא לספוקי

שיריו טפח למאי חזי משמע דאי

ביאה הלי יד סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סיי קלד סעיף ד: סב ה מי" שם הלכה טו **אבל** בקטן תחלתו כל

שהוא. ותימה אמאי אמריוז רגדול שמחלמו ד׳ אמרינן בגדול שתחלתו האפי׳ פחות מד׳ יהא תורת קטן עליו שתחלתו טפח וי״ל דגדול ניכר בדפוס שלו שסופו להיות גדול ולא זשיב כלי עד שיהא גבוה ד ובפ״ה דכלים לא תני הכי אלא הכי מיתניא אבל בקטז אלא הכי מיתניא אבל בקסן תחלתו כל שהוא ושיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואי זו היא גמר משיסיקנו לאפות בו סופגנין אלמא קאי על שיריו ברובו דקטן י. זין אופין בו סופגנין: ישייי בודבו. פושייי פוין בהעור והרוטב רובו דטפח למאי חזי ומשני דאגדול קאי גדול הא אמרינן . ושיריו ד' ומשני הא בתנוו שבעה דשיריו בארבעה אבל שבעה דשיריו בארבעה אבל ברובו לא מטמינן ליה דלא חמירי שיריו מתחלתו רהא מתחלתו כשהוא שלם לא הוי תנור בציר מד' והא דקתני רובו (בתנור) בתנור ט' אע"ג דבחציו איכא ד' לא מטמינן עד דאיכא רובא. כך פי' בפרק העור והרוטב. ונראה לפרש איפכא דבתנור ט' כי היכי דמחמרינן בתחלתו דמטמא ואין זה דוחק אם סופו . חמור מתחלתו דכיון שכבר היה כלי בראיות מעט נשאר שם כלי עליו נשאר שם כלי עליו וכיוצא בזה אשכחן בלולב הגזול דגרדומי אזוב כשרין וכן גרדומי ציצית בריש התכלת. ועוד דכי פריך התם רובו דטפח למאי חזי לא קשה ליה אלא משום דהוי . ותר מדאי דבר מועט ולא חזי למידי אבל במאי דס״ד דסופו חמור מתחלתו לא השה ליה ולא מידי ועוד , למה לי למנקט תנור בר ט׳ למה לי למנקט תנור בר ט' בתנור בר ח' סגיא אבל אי אמרינן דבר ט' בד' ניחא הא דנקט בר ט' לרבותא . אע"ג דד' הוי מיעוטא אפ"ה אמי אור ההימינוט אע"ג טמא ובר ז' ברובו אע"ג דלא הוי אלא ג' טפחים וחצי ומשהו טמא: וכמה כל שהוא אמרי דבי ר' ינאי טפח. תימה דבפ׳ מי שמת טפח: הימה דבפ מי שמת גבי שייר כל שהוא משמע דכל שהוא ר״ל דוקא כל שהוא וכן פ״ק דקידושין גבי קרקע כל שהוא חייב בפאה ובבכורים ולכתוב עליו פרוזבול ולקנות נכסים עליו פודובול זל קנותנכסים שאין עמהן אחריות דמוקי לה במחט ותלו בה מרגניתא וי"ל הא דקרי הכא לטפח כל שהוא משום דמעיקרא תנא שיעורא רבה. וגבי חבית של (שותפין) שיתופי מבואות דאמרינן בפ' חלון צריך שיגביה כל שהוא ומרש כל שהוא טפח התם

נמי קרי ליה כל שהוא

משום דבעלמא לא קנה

משום דבעלמא לא קוד. הגבהה פחות מג' טפחים. ומיהו לר"ת דמפרש דכל הגבהה סגיא בטפח קשה ויש לחלק דשמא לגבי

הרקע לא קרי כל שהוא אלא

קי קב יא קיי כל שווא את אם כן הוי דוקא: בפלוגתא לא קא מיירי. אע"ג דבין תנור לכותל מיהא מודה